

Kirkkoherrat
Aluekappalaiset

Asia: Jumalanpalveluselämän ohjeiden laatiminen seurakuntaan

Tuomiokapituli kehottaa seurakuntia laatimaan Jumalanpalvelusohjeet tai päivittämään kuorisääntönsä tai jumalanpalvelusohjeistuksensa ajan tasalle ottaen huomioon toimintaympäristönsä sekä alla mainitut Jumalanpalvelusohjeisiin tulevat vähimmäisasiat.

Jumalanpalvelusohjeet sisältävät ainakin seuraavien asioiden avaamisen ja soveltamisen seurakunnan toimintaympäristöön ja käytäntöön:

- jumalanpalvelusten vuosi-, kausi- ja viikkosuunnittelu
- kirkkovuoden huomioiminen
- valmistautuminen jumalanpalvelukseen
- vaatetus ja pukeutuminen
- kuoritilan käyttö
- työntekijöiden määrä, tavoitetila
- seurakuntalaisten palvelutehtävät jumalanpalveluksessa
- yleisperiaatteet seurakunnassa
 - jumalanpalvelusten kirjan käytön yhteiset periaatteet
 - liturgi vastaa jumalanpalveluksesta
 - kanttori vastaa musiikista
 - muu tehtäväjako
 - kirjoitetaan auki väljyys, jolla voidaan toimia tilanteen mukaan
- ohjeen päivitysaikataulu

Perustelu

Seurakuntien toimintaympäristö on viime vuosina muuttunut. Seurakunnan jumalanpalveluselämän kokonaispohtiminen on tullut entistä tarpeellisemmaksi. Pohtimistarve on jumalanpalveluselämän sisällöllistä pohtimista sekä erilaisten jumalanpalveluselämän käytäntöjen uudelleen arvioimista.

Tilanteen uudelleen arvioimiseen haastaa toimintaympäristön henkisen ja hengellisen ilmaston muutos, mutta myös seurakuntien rakenteiden muutokset. Eri tavoin toimimaan tottuneita yhteisöjä on liitetty yhteen ja tuolloin on ollut tarvetta erilaisten toiminnallisten käytäntöjen uudelleen arviointiin. Myös jumalanpalveluselämäkäytännöt on syytä päivittää ajan mukaisiksi. Osassa seurakunnista arviointi on tehty nopeasti ja pinnallisesti tai se on kokonaan tekemättä. Muutos toimintaympäristössä tulee jatkumaan, eivätkä haasteet vähene.

Työyhteisöt uudistuvat. Uusia työntekijöitä, jumalanpalvelusten toimittajia, tulee. Työntekijöiden vaihtuvuus ja erilaisten sijaisten määrä, erityisesti isoissa seurakunnissa, voi olla suuri. Jumalanpalvelusten toimittajat ovat kovin heterogeeninen joukko, joilla voi olla hyvinkin erilainen käsitys kirkon liturgiasta tai jumalanpalveluksen teologiasta. Samoin käytänteiden suhteen toimittajilla voi olla monia variaatioita. Seurakuntien jumalanpalveluselämällä on vaara hajautua, eikä se ole enää selkeästi kirkkoherran tai vastuukappalaisen hallussa.

Jumalanpalvelusten toteutustavat ovat monipuolistuneet. Päiväjumalanpalveluksen rinnalle on syntynyt lukuisia ja erilaisia erityisjumalanpalveluksia, jotka on suunnattu eri ikäryhmille, erilaisille seurakuntalaisille tai erityisjumalanpalveluksia, jotka ovat ns. ”etuliite-messuja” (Tuomasmessut, erilaiset gospelmessut, metallimessut jne.)

Seurakunnissa on ollut perinteisesti, ja saattaa yhä olla, kuorisääntö. Sen ajankohtaistaminen ja päivittämien voi olla tekemättä. Jumalanpalvelusohjeiden (kuorisääntö) sisältö on valmisteltu hiippakunnan Jumalanpalvelus- ja musiikkityöryhmässä. Jumalanpalvelusohjeet voivat sisältää yksityiskohtaisia tietoja seurakunnan jumalanpalveluselämästä ja siihen liittyvistä käytännön asioista. Nämä ohjeet on hyvä laatia seurakunnassa moniammatillisessa työryhmässä. Näin sitoutuminen ohjeisiin syntyy jo niitä tehdessä. Niiden laatiminen yhdessä työyhteisön kanssa on samalla henkilöstön jumalanpalveluskoulutusta. Jumalanpalvelusohjeet ovat myös käytettävissä ja apuna, kun seurakunnassa tapahtuu henkilövaihdoksia tai rakenteellisia muutoksia.

Jumalanpalvelusohjeet ovat tässä yhteydessä laajempi käsite kuin kuorisääntö. Jumalanpalvelusohjeilla tarkoitetaan seurakunnan koko jumalanpalveluselämää, joka toteutuu muuallakin kuin kirkoissa. Kuorisääntö keskittyy erityisesti kirkkotilaohjeistuksiin ja jumalanpalveluksen toimittajien toimintaan kirkossa sekä erilaisten käytäntöjen ohjeistamiseen. Monet seurakunnat ovat laatineet yleiset jumalanpalvelusohjeet joiden sisällä yhtenä osana on kuorisääntö, seurakuntien tulee tukeutua piispaikokouksen hyväksymään

jumalanpalvelusten oppaaseen.

Jumalanpalvelusohjeiden tulee olla seurakunnan toimintaympäristöön sopivia, riittävästi ohjaavia, mutta sopivasti avoimia. Parhaimmillaan käytäntöjä ohjatessaan ne samalla tukevat tarvittavaa luovuutta jumalanpalveluselämän monimuotoisuudessa. Erilaisia tapoja toteuttaa jumalanpalveluselämän ohjeistusta tai muotoilla kuorisäntää löytyy Lapuan hiippakunnasta mm. Äänekosken, Kurikan ja Muuramen seurakunnista tai Oulun hiippakunnasta Kempeleen seurakunnasta.

Piispa

Simo Peura

Hiippakuntas sihteeri

Kai Jantunen

Lisätietoja antaa asiassa Kai Jantunen, kai.jantunen@evl.fi, puh. 0400-398 168